

Møte mandag den 21. mai kl. 18

President: J o r u n n R i n g s t a d

D a g s o r d e n (nr. 37):

1. Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i politiloven mv. (overvåkingstjenestens oppgaver mv.)
(Innst. O. nr. 89 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 29 (2000-2001))
2. Innstilling fra justiskomiteen om lov om endring av straffeloven § 262 (rettslig vern av kodete tjenester)
(Innst. O. nr. 84 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 51 (2000-2001))
3. Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i lov om domstolene og lov om fri rettshjelp mv. (postforkynning og utvidet adgang til fri sakførsel i Høyesterett mv.)
(Innst. O. nr. 83 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 54 (2000-2001))
4. Innstilling fra justiskomiteen om lov om endring i midlertidig lov 17. september 1999 nr. 73 om begrenset innsyn i overvåkingspolitiets arkiver og registre (innsynsloven)
(Innst. O. nr. 82 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 59 (2000-2001))
5. Innstilling fra justiskomiteen om lov om endring i midlertidig lov 17. september 1999 nr. 73 om begrenset innsyn i overvåkingspolitiets arkiver og registre (innsynsloven) – unntak fra innsynsrett
(Innst. O. nr. 80 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 72 (2000-2001))
6. Innstilling fra justiskomiteen om lov om endring i tvistemålsloven (sikkerhet for saksomkostninger)
(Innst. O. nr. 79 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 63 (2000-2001))
7. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim, Gunnar Kvassheim, Odd Einar Dørum og Leif Helge Kongshaug om lov om tidsbegrenset gyldighet for forskrifter – «solnedgangslov»
(Innst. O. nr. 77 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:76 (2000-2001))
8. Referat

St a t s r å d H a n n e H a r l e m la fram 2 kgl. proposisjonar (sjå under Referat).

Presidenten: Representanten Erna Solberg vil setje fram eit privat lovframlegg.

Erna Solberg (H): På vegne av representantene Per-Kristian Foss, Trond Helleland og meg selv vil jeg få lov å foreslå endringer i lov om konkurranse i ervervsvirksomhet (konkurranseloven) for å sikre politisk uavhengighet i alle saker etter loven.

Presidenten: Lovforslaget vil bli handsama etter reglementet.

S a k n r . 1

Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i politiloven mv. (overvåkingstjenestens oppgaver mv.)
(Innst. O. nr. 89 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 29 (2000-2001))

Presidenten: Etter ønske frå justiskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir avgrensa til 1 time og 20 minutt, og at taletida blir fordelt slik:

Arbeidarpartiet 25 minutt, Kristeleg Folkeparti 10 minutt, Høgre 10 minutt, Framstegspartiet 10 minutt, Senterpartiet 5 minutt, Sosialistisk Venstreparti 5 minutt, Venstre 5 minutt, Tverrpolitisk Folkevalde 5 minutt og ein av dei uavhengige representantane 5 minutt.

Vidare vil presidenten foreslå at det ikkje blir gitt høve til replikkar etter dei enkelte innlegga, og at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er vedteke.

Jan Simonsen (Frp) (ordfører for saken): Alle selvstendige nasjoner har behov for å sikre seg mot terrorisme, avsløre og stanse etterretningsvirksomhet fra fremmede makter og sikre seg informasjon om det internasjonale trusselbildet. Alle land i verden har behov for hemmelige tjenester. Norge har i dag en oppegående overvåkingstjeneste – en overvåkingstjeneste som blir kritisert når noe går galt, og sjelden kan få ros når noe går veldig bra. Det ligger i tjenestens natur – suksessene holdes hemmelig. Vi får fra tid til annen vite når utenlandske etterretningsagenter blir avslørt og utvist fra Norge, men vi får aldri vite resultatene av det forebyggende arbeidet. Ledelsen for overvåkingstjenesten kan ikke alltid stå fram og motta ros for resultatene av tjenestens arbeid. Men all sannsynlighet taler vel for at virksomheten til overvåkingstjenesten har reddet menneskeliv.

Fortidens påståtte synder gjorde det i noen år turbulent rundt overvåkingstjenesten. Det resulterte til slutt i et utvalg som skulle foreta en fullstendig gjennomgang av tjenestens organisering og rettslige rammebetingelser. Jeg tror resultatet ble bra for overvåkingstjenesten. Utvalget konkluderte klart og entydig med at Norge har like mye behov for en overvåkingstjeneste i dag som under den kalde krigen. En enstemmig justiskomitee slutter seg til denne konklusjonen.

Flere nasjoner driver fremdeles en betydelig etterretningsvirksomhet i Norge. Samtidig eksisterer det en rekke terroristorganisasjoner med utgangspunkt i ulike deler av verden som utgjør en trussel mot befolkningen i de fleste land. I dag planlegges terrorhandlinger fra baser i Afghanistan og utføres i Nairobi. Det kan like gjerne skje i Norge, spesielt dersom vi signaliserer at vi ikke anser det for å være en viktig oppgave å forebygge terrorisme.

Det har lenge vært et ønske om å få oppgavene til overvåkingstjenesten klart definert i en lov. Departementet har havnet på et forslag om å definere oppgavene gjennom nye paragrafer i politiloven. Flertallet i justis-

komiteen er enig med departementet når det gjelder hvilke oppgaver som er så viktige at de bør defineres i en lovtekst. Fremskrittspartiet og representanten Jørn Stang ønsker i tillegg å få lovfestet overvåkingstjenestens arbeid med bekjempelse av organisert kriminalitet, og vil tilbakeføre oppgaven med livvaktstjenesten, som overvåkingstjenesten mistet til Oslo politidistrikt gjennom et vedtak av Regjeringen i fjor.

Det er med andre ord full enighet i justiskomiteen om at overvåkingstjenesten skal ha enekompetanse på å forebygge og etterforske forbrytelser mot rikets sikkerhet, saker vedrørende ulovlig etterretningsvirksomhet, sabotasjehandling, terrorisme, politisk motivert vold, spredning av masseødeleggelsesvåpen og ulovlig teknologi-overføring. På en rekke andre områder er det full enighet om at overvåkingstjenesten skal ha en viktig bistandsfunksjon.

Det er noe uenighet i komiteen hvor klart definert overvåkingstjenestens arbeid med å bekjempe organisert kriminalitet skal være. Alle er enige om at overvåkingstjenesten har en viktig rolle å spille, spesielt med bakgrunn i tjenestens operative og analysemessige kompetanse og kontakten med samarbeidende tjenester. Flertallet i komiteen mener at det ordinære politiet fortsatt skal ha hovedansvar for denne typen kriminalitet, og at overvåkingstjenesten bør ha en bistandsfunksjon etter forutgående anmodning fra den ansvarlige politienheten.

Fremskrittspartiet og representanten Jørn Stang mener at den nasjonale bistandsfunksjonen til overvåkingstjenesten ikke bør begrenses til kun å bistå etter anmodning, og at overvåkingstjenesten bør få et selvstendig ansvar på lik linje med det ordinære politiet i arbeidet med å forebygge internasjonal organisert kriminalitet.

Det er uenighet i komiteen om Oslo politidistrikt eller overvåkingstjenesten skal ha ansvar for livvaktstjenesten. Denne tjenesten ble overført til Oslo politidistrikt fra og med 1. oktober 2000. Flertallet i komiteen tar denne avgjørelsen til etterretning, men ber om at det i løpet av 2002 foretas en evaluering av om den foretatte overføringen er hensiktsmessig, og at resultatene av denne evalueringen blir forelagt Stortinget på en egnet måte. Selv er undertegnede, som representant for Fremskrittspartiet, overbevist om at overføringen av livvaktstjenesten fra overvåkingstjenesten til Oslo politidistrikt var et feilgrep. Medlemmene av livvaktlagene i overvåkingstjenesten tjenestegjorde ved et avsnitt som gav dem informasjon om internasjonale forhold, trusselbildet og analyseforhold. Dette er relevant kunnskap som har betydning under utøvelsen av livvaktstjeneste både internasjonalt og nasjonalt. Overvåkingstjenestens livvaktstjeneste var en naturlig integrert del av arbeidet for å forebygge terror. Det er etter min vurdering kritikkkverdig at tidligere justisminister Odd Einar Dørum flyttet denne viktige arbeidsoppgaven ut av overvåkingstjenesten på et tidspunkt da departementet jobbet med en sak for Stortinget om arbeidsoppgavene til overvåkingstjenesten.

Overvåkingstjenesten er i dag grundig kontrollert av Stortingets kontrollutvalg. Danielsen-utvalget vurderte om dette utvalgets kontroll med overvåkingstjenesten

burde utvides til også å omfatte overordnet påtalemyndighets befatning med overvåkingssaker, og utvalgets flertall konkluderte positivt. Jeg er veldig glad for at justiskomiteen har holdt tungen rett i munnen og kommer med en enstemmig og sterk advarsel mot å uthule det helt sentrale demokratiske prinsipp om en fri og uavhengig påtalemyndighet. Både riksadvokaten, overvåkingssjefen og Justisdepartementet går imot at EOS-utvalget skal ha anledning til å kontrollere overordnet påtalemyndighet. Alle argumenterer med at det er et viktig prinsipp at påtalemyndigheten er uavhengig i forhold til politiske myndigheter. Når en enstemmig justiskomite nå sier det samme, burde enhver tanke om å utvide EOS-utvalgets kontrollområde i denne retningen være slått tilbake for alltid.

Og helt til slutt: Vi kan etter denne dagen si farvel til Politiets overvåkingstjeneste og ønske velkommen til Politiets sikkerhetstjeneste. Det blir det nye navnet på en tjeneste som er den samme som før, med i hovedsak de samme arbeidsoppgavene og med dyktige medarbeidere. Vi har i Norge en overvåkingstjeneste som vi alle kan være stolte av.

Til slutt vil jeg ta opp de forslagene fra Fremskrittspartiet og representanten Jørn Stang som er gjengitt i innstillingen.

Presidenten: Representanten Jan Simonsen har teke opp dei forslaga han refererte til.

Vidar Bjørnstad (A): Jeg synes saksordfører Jan Simonsen gav en god redegjørelse for komiteens innstilling, men jeg synes også at det fra Arbeiderpartiets side – på bakgrunn av debatten rundt overvåkingstjenesten i etterkant av og under Lund-kommisjonens arbeid – var viktig å kvittere ut den lovregulering av tjenesten som nå skjer, og understreke det viktige poenget som Jan Simonsen avsluttet med, nemlig at det er bred politisk enighet om at det er behov for en overvåkingstjeneste som forebygger trusler mot rikets sikkerhet, terror og ulovlig etterretningsvirksomhet selv om ikke den aktuelle trusselsituasjonen er kritisk. Det er også bred enighet om alle sider ved det organisatoriske opplegget og de rettslige rammebetingelser.

Det er noe ulikt syn i komiteen på to punkter – som saksordføreren og redegjorde for – og jeg vil bare kort gjenta begrunnelsen i forhold til en eventuell lovfesting av organisert kriminalitet som en hovedoppgave for overvåkingstjenesten, eller sikkerhetstjenesten. Vi mener at den tjenesten har en rolle å spille, ikke som en hovedoppgave, men på anmodning fra alminnelig politi, nettopp fordi det også har vært et viktig formål rett og slett å skape de nødvendige avgrensinger i forhold til alminnelig politi, dvs. hvem som i utgangspunktet skal ha disse oppgavene som primæroppgaver.

Jeg ser også at både riksadvokaten og politidirektøren er enig i den avgrensingen som Regjeringen har kommet med, der som sagt overvåkingstjenesten ikke tillegges et primæransvar i forhold til organisert kriminalitet, men der det i lovteksten også fremgår at de kan tillegges opp-

gaver knyttet til dette ut over den vanlige rapporteringsplikten de har i forhold til instruks.

Når det gjelder livvaktjenesten, vil jeg nok ikke gå så langt som å si at jeg er kritisk til den beslutning som ble gjort fra Regjeringens side i fjor. Vi har tatt den til etterretning. Det er klart det er spørsmål om hva som ligger under de enkeltes formelle myndighetsområder, men vi ser klart at hensikten med å rendyrke overvåkingstjenestens primæroppgaver, og at man ikke burde ha en livvaktjeneste i to politienheter, er gode begrunnelser for den endringen som skjedde. Men vi er med på merknader i komiteinnstillingen der det understrekes at det må foretas en evaluering etter en tid, og vi antyder i løpet av 2002, siden samordningen først kom i gang mot slutten av fjoråret. Men hovedbildet gjenstår, og det som jeg ønsker å kvittere ut fra Stortingets talerstol, er at det er bred politisk enighet om den lovregulering av sikkerhetstjenesten som vi her foretar i dag.

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Jeg har ikke tenkt å si mye om Politiets overvåkingstjeneste, POT. Derimot har jeg tenkt å snakke om Politiets sikkerhetstjeneste, for med det vedtak vi gjør i dag, har vi ikke lenger noe POT. Ot.prp. nr. 29 foreslår et navneskifte, og det har hele komiteen sluttet seg til. Heretter skal det hete Politiets sikkerhetstjeneste.

Tjenesten har med jevne mellomrom stått i fokus de siste årene. Den saken som vi i dag har til behandling, er den forhåpentligvis endelige avslutningen på en lang prosess. Lund-kommisjonens rapport tok en grundig gjennomgang av bl.a. overvåkingstjenesten i Norge og kom med mange kritiske merknader. Som en oppfølging av Lund-kommisjonen ble det oppnevnt et utvalg, Danielsen-utvalget, som skulle se på overvåkingstjenestens organisering og rammebetingelser. Ot.prp. nr. 29 følger opp utvalgets anbefalinger, og med alt det arbeid som nå er foretatt på dette området, burde alt ligge til rette for en oppgående og effektiv sikkerhetstjeneste med klare rammer for arbeidet sitt.

Det er ikke tvil om at vi trenger å ha en oppgående og effektiv sikkerhetstjeneste. Verden er dessverre ikke slik at alle vil hverandre vel, enten det nå er enkeltmennesker, organisasjoner eller land. Derfor må vi være forberedt på mange forskjellige områder, og Politiets sikkerhetstjeneste skal dekke noen av dem. Kristelig Folkeparti er tilfreds med den lovfestingen som nå skjer i forhold til sikkerhetstjenestens sentrale oppgaver.

En av sikkerhetstjenestens viktigste oppgaver vil være å forebygge og etterforske forbrytelser mot Rikets sikkerhet. Det er viktig ikke å være naiv, og trusler finnes i dag også. Vi må dessuten være klar over at truslene kan endres både i form og innhold. Sabotasjehandlinger og ulovlig etterretningsvirksomhet er andre sentrale oppgaver tjenesten må forholde seg til, overvåking og skjult etterforskning av terrorisme og voldelige, ekstreme grupperinger likeså.

Andre oppgaver som lovfestes, er kontroll med saker som angår spredning av masseødeleggelsesvåpen, ulovlig teknologioverføring, organisert kriminalitet, forbry-

telser mot menneskeheten, folkemord og grove krigsforbrytelser.

Sikkerhetstjenesten skal være et særorgan innen politietaten.

Et av de få punkter der komiteen er delt, er i synet på bekjempelsen av organisert kriminalitet. Flertallet, som bl.a. Kristelig Folkeparti er en del av, går inn for at bekjempelse av organisert kriminalitet skal være en oppgave for sikkerhetstjenesten, men at dette skal gjøres i form av en bistandsfunksjon til det ordinære politiet og ikke være et selvstendig ansvar for tjenesten.

Kristelig Folkeparti forutsetter at det her er et nært og tett samarbeid mellom tjenesten og Politiet for øvrig, slik at dette området blir ivaretatt på en god måte. Flertallet har her fulgt opp anbefalinger fra Danielsen-utvalget. Dersom tjenesten fikk dette som et selvstendig ansvar, ville det innebære en vesentlig utvidelse av oppgavene i forhold til det som gjelder i dag. Både riksadvokaten og politidirektøren mener sikkerhetstjenesten på dette området bør ha en bistandsfunksjon.

Når det gjelder livvaktjenesten, er den overført til Oslo politikammer. Kristelig Folkeparti ønsker en evaluering av dette i løpet av 2002 for å se om ordningen er hensiktsmessig.

Vi mener også at et viktig område for sikkerhetstjenesten er å gi trusselvurderinger til politiske myndigheter. Dersom politiske myndigheter skal være i stand til å iverksette de rette tiltakene, trengs et solid beslutningsgrunnlag. Det er trusselvurderingene med på å gi. Fordi denne oppgaven er så viktig, er det også riktig å lovfeste den.

Et vanskelig og viktig spørsmål har vært om EOS-utvalget skal ha anledning til å kontrollere overordnet påtalemyndighet. Et flertall i Danielsen-utvalget mente det, men mange andre har gått imot, bl.a. riksadvokaten, overvåkingssjefen og departementet. Kristelig Folkeparti vil understreke at grunnen til at komiteen ikke har støttet Danielsen-utvalgets flertall, er at vi legger avgjørende vekt på en fri og uavhengig påtalemyndighet. Dette prinsippet ville blitt brutt dersom EOS-utvalget, som et politisk oppnevnt kontrollorgan, skulle kunne føre kontroll med overordnet påtalemyndighet.

Til slutt vil Kristelig Folkeparti understreke at det er viktig med god rekruttering til sikkerhetstjenesten, og at det er viktig å få inn personer med annen utdannelse enn politifaglig. I en verden som blir stadig mer komplisert og sammensatt, er det behov for forskjellige typer kunnskaper også i sikkerhetstjenesten. Det er nødvendig for at den samlede kompetansen innen sikkerhetstjenesten skal bli så god som overhodet mulig.

Det er fortsatt områder som jeg ikke har berørt, men saksordføreren hadde en god og grundig gjennomgang. Jeg vil understreke at det verken er mulig eller ønskelig å regulere sikkerhetstjenestens virksomhet i detalj i lovverket. Det som imidlertid er viktig, er at vi i dag lovfester de mest sentrale oppgavene til tjenesten, slik at det settes noen rammer for virksomheten. Et godt skjønning må være med på å trekke opp grensene for det som ikke kan lovfestes.

Hallgeir H. Langeland (SV): Saksordføreren var inne på at Politiets overvakingsteneste har fått ein del kjeft opp gjennom tidene, og det har dei fortent med tanke på ein del av den verksemda som har pågått. Men la oss håpa at ein i dag står overfor eit vendepunkt der ein får ei overvakingsteneste som fungerer etter dei intensjonane som det politiske fleirtalet ønskjer seg. Eg trur òg at Lund-kommisjonen har spela ei viktig rolle og medverka til at ein nå får ei opprydding.

SV sit ikkje i komiteen, så eg må berre få presisera eit par punkt. Det eine er det som fleire har vore inne på, dette med EOS-utvalets høve til å kontrollera ei overordna påtalemakt. SV er einig med komiteen i at den funksjonen skal dei ikkje ha, men SV vil gjerne presisera at det stiller krav til styresmaktene om å opptre politisk uavhengig. Det er det viktig for meg å få sagt. Det har ikkje alltid vore like lett. Ikkje minst Berge Furre-saka lærte oss ei lekse der. Her må ein altså følgja prinsippet om uavhengigheit, også i slike saker. Uavhengighetsprinsippet stiller krav både til oss og til den overordna påtalemakta.

SVs andre kommentar er knytt til dei trusselvurderingane som ein legg opp til å gjera. SV er einig i at ein bør utarbeida slike trusselvurderingar til bruk for politiske styresmakter. Det er likevel grunnlag for å stilla spørsmålsteikn ved dei trusselvurderingane som blir gjorde i dag. Sjølv har eg opplevd at dei vurderingane ein gjer, ikkje alltid er så rasjonelle og fornuftige. Den 6. april i år opplevde me at ein svært så fredelig demonstrasjon mot legemiddelindustriens kynisme i samband med aids-medisin vart møtt med ein feilvurdering, trusselbiletet vart feilvurdert. Politiet møtte 50 fredelige demonstrantar med køller og skjold, og Stortinget vart avstengt med gjerde og politi. Det er derfor grunnlag for å be om at trusselvurderingane blir gjennomgått og fornya, dette ikkje minst på grunnlag av den aukande valden som me opplever frå rasistiske og nynazistiske miljø. Det tragiske drapet på Benjamin illustrerer kvar hovudfokus må vera.

Til slutt: SV vil åtvare mot for mykje samrøring av vårt militære forsvar og overvakingstenesta. Historia har lært oss at ei slik samrøring ikkje alltid er av det gode. SV meiner det må vera eit klart skilje mellom kva som er Forsvarets oppgåver, og kva som er politiets. Når komiteen legg opp til at overvakingstenesta skal kunna delta på militære øvingar, kan dette klare skiljet bli viska ut.

Eg har nå gjort greie for dei få innvendingane som SV har i denne saka. Me har altså ingen alternative forslag, men har ein del ting som me peiker på som me meiner det er viktig for overvakingstenesta å ta omsyn til i sitt arbeid.

Bjørn Hernæs (H): Jeg merket meg i det siste innlegget at man ikke hadde noen alternative forslag. Da synes jeg kanskje at det var forholdsvis unødvendig med dette forsøket på en omkamp om de hemmelige tjenestene som SV har stått nokså isolert om i alle etterkrigsårene. Vi har hatt en viktig gjennomgang av de hemmelige tjenestene, og vi har kommet frem til en løsning som jeg nå i etterkant iallfall tror alle er enige om.

For min del vil jeg understreke at behovet for en overvåkingstjeneste er like stort i dag som det har vært tidligere. Flere nasjoner driver fremdeles en betydelig etterretningsvirksomhet i Norge. Samtidig eksisterer det en rekke terroristorganisasjoner med utgangspunkt i ulike deler av verden som kan slå til i Norge dersom det her ikke lenger anses for å være en viktig oppgave å forebygge terrorhandlinger.

Jeg er også enig i at det er viktig å lovregulere nærmere hvilke hovedoppgaver overvåkingstjenesten skal ha, og at overvåkingstjenestens internasjonale samarbeid er så viktig for tjenesten at dette samarbeidet bør lovfestes som en del av tjenestens oppgaver.

Jeg er glad for at vi nå i lovs form har fått fastlagt at overvåkingstjenesten har en instruksjonsfestet plikt til å oversende relevant informasjon til det øvrige politi, og at informasjon som tjenesten mottar fra samarbeidende tjenester, kan være meget relevant og av stor interesse for de politienheter som er tillagt hovedansvaret i bekjempelsen av organisert kriminalitet. I tillegg vil overvåkingstjenesten etter anmodning ha ansvar for å innhente eventuell ytterligere informasjon og formidle spørsmål og svar i konkrete saker.

Jeg vil gjerne vise til Danielsen-utvalget, som mener at overvåkingstjenestens operative og analysemessige kompetanse vil kunne være et viktig bidrag i bekjempelsen av organisert kriminalitet, og at tjenesten vil kunne trekke veksler på samarbeidet med utenlandske sikkerhets- og etterretningstjenester.

Det er derfor viktig å understreke at overvåkingstjenesten bør trekkes inn i arbeidet med å forebygge og etterforske organisert kriminalitet. Men overvåkingstjenesten bør likevel ikke tillegges et selvstendig ansvar på lik linje med det ordinære politiet med hensyn til organisert kriminalitet. Dette ville medføre en vesentlig utvidelse av overvåkingstjenestens oppgaver, og hensynet til ivaretagelsen av tjenestens primæroppgaver og forholdet til andre politienheters ansvarsområder må tillegges vekt. Jeg henviser til at både riksadvokaten og politidirektøren er enig i denne vurderingen.

Når det gjelder livvaktstjenesten, vil jeg kort kvittere ut samme synspunkt som representanten Vidar Bjørnstad gav uttrykk for. Vi ser frem til en evaluering av en sak som det i utgangspunktet ikke var helt enkelt for oss å slutte oss til.

Når det gjelder EOS-utvalget, er jeg også glad for at vi har kommet frem til en enighet om det. Jeg viser særlig til at riksadvokaten mener det ville medføre et markant brudd med en mer enn hundreårig norsk tradisjon dersom et politisk oppnevnt kontrollorgan som rapporterer til Stortinget, skulle bli gitt myndighet til å føre kontroll med overordnet påtalemyndighet. Jeg er helt enig i konklusjonene og argumentene fra riksadvokaten og overvåkingssjefen, og vil sterkt advare mot en uthuling av det helt sentrale demokratiske prinsipp om en fri og uavhengig påtalemyndighet.

Med disse merknadene vil jeg anbefale innstillingen, og jeg er veldig tilfreds med at vi praktisk talt har opp-

nådd enstemmighet når det gjelder disse sensitive og meget viktige oppgavene.

Odd Einar Dørum (V): Det er svært positivt at Politiets sikkerhetstjeneste har fått den grundige og skikkelige omtale som de har fått i komiteinnstillingen. Det er viktig. Det er også viktig at det er et bredt flertall som står bak tjenesten, med unntak av de punktene der Fremskrittspartiet har avvikende standpunkter. På disse punkter står Venstre sammen med komiteens flertall, dvs. både når det gjelder synspunkter på organisert kriminalitet, hvor vi mener at tjenesten skal være et bistandsorgan, og når det gjelder påtale, hvor vi er helt enig med departementet i at ingen skal gripe inn i påtalemyndigheten – altså EOS-utvalget skal ikke gripe inn i påtalemyndigheten på de områder som her er skissert – og vi står også sammen med komiteflertallet når det gjelder organisering av livvakttjenesten.

Med det som bakgrunn har jeg lyst til å knytte noen kommentarer til tjenesten og tjenestens funksjon. Jeg synes det er bra at man i komiteen har gjennomgått generelt de trusler man kan tenkes å stå overfor. Jeg synes også det er viktig at det er stadfestet at man nå lager en trusselvurdering som gjennom en bestemt prosedyre til slutt klareres politisk både hos justisministeren og i Regjeringens sikkerhetsutvalg. Jeg er også enig i at det er viktige sider ved tjenesten som aldri skal ut til offentligheten, bl.a. kilder, men jeg synes godt man kan snakke åpent og direkte om ting som er alvorlige, og som gjelder Rikets borgere. Jeg synes at det er sider ved en slik trusselvurdering som vi har kjennskap til, som man godt kan snakke om, for er noe alvorlig, bør et lands borgere ha innsyn i det som er alvorlig. Det betyr ikke at man skal gå i detaljer som er unødvendige i henhold til å beskytte tjenestens egenart. Men hvis det f.eks. som følge av situasjonen med at man nå ikke lenger har gode internasjonale avtaler om masseødeleggelsesvåpen, skulle vise seg at man kjenner til grupperinger som på ulikt vis tar fatt på infrastrukturen vår, ja, så er det grunn til å omtale det på en slik måte at folk på en naturlig måte kan være på vakt.

Dette kan da skje på to måter. Den ene måten er å ikke si noenting, og den andre måten er å si det så dramatisk at folk leter etter en agent bak hvert hushjørne. Men det finnes et bredt mellomrom i dette landskapet, hvor man med vett og forstand kan tale om noe. Det som skal være hemmelig, skal være hemmelig, men det det hemmelige skal beskytte oss mot, kan ikke være hemmelig. Det må kunne tale en omtale – og noe bredere og mer presist enn det komiteen har gjort. Så jeg vil rett og slett oppfordre statsråden til ved en egnet anledning å sørge for at de trusselvurderinger som Regjeringen opererer med, og som er viktige for Rikets borgere, blir gjort kjent på en egnet måte. Det finnes mange måter det kan skje på, men jeg vil gjerne gi uttrykk for det. Jeg gir også uttrykk for det fordi jeg har stor respekt for den tjenesten som vi nå i dag behandler. Jeg synes den har en meget viktig oppgave i Norge, og den er ikke blitt mindre viktig med de nye trusler vi står overfor.

Likevel vil jeg på slutten av innlegget ta opp et historisk forhold. Jeg synes at etter hvert som vi får tak i alle de nøkler – eller hva det nå heter – som gjør at vi får innsyn i Stasi-arkivene, burde Norge også kunne tåle sin egen sannhetskommisjon. Vi burde helt uavhengig av strafferettslige forhold kunne tåle under historiens lys hva vi finner her. Når man i land langt bortenfor vår kulturkrets, i Sør-Afrika, klarer å samtale om steinharde forhold, og når man klarer å snakke om tøffe forhold andre steder, må vi se i øynene at Stasi også er en del av vår historie, på samme måte som Lund-kommisjonen er en del av vår historie.

Lund-kommisjonen var nødvendig for å gripe inn og se på enkelte forhold, men å vite hva Stasi-systemet, med stort og smått gjorde – og de gjorde antakelig ikke mest med vårt land, de gjorde det andre steder – er også en del av den sannheten som bør ligge på bordet. Og når vi etter hvert får på bordet historie som beskriver hvordan norsk etterretning har eksistert i etterkrigstiden, når vi får historie som skildrer atomvåpenlagre eller planer om dette fram til 1970, må også denne delen av historien være en del av vår felles arv. Det er ikke sikkert at den er like behagelig for alle mennesker, men den må være en del av vår felles arv. Og når jeg nevner det, er det fordi man står overfor systemer og regimer som er så grundige og så totalitære som det regimet var som klarte å lage et etterretningsapparat som omfattet 12-13 pst. av hele den voksne befolkning, og som etter hvert klarer å skape et grep med en blanding av tysk kommunistisk og nazistisk grundighet i felles tradisjon. Da er det godt at vi også får vite om det.

Så min oppfordring er at statsråden vurderer om det finnes en egnet anledning hvor man også kan sørge for at de historiske fakta om det som Stasi-arkivene forteller om forholdet til Norge, blir gjort kjent.

Statsråd Hanne Harlem: Hovedformålet med den proposisjon Odelstinget i dag behandler, er å lovfeste sentrale forhold vedrørende overvåkingstjenestens oppgaver. Lovforslaget er et ledd i oppfølgingen av Danielsens-utvalgets utredning, NOU 1998:4, om Politiets overvåkingstjeneste, og departementets forslag bygger i hovedsak på utvalgets vurderinger og anbefalinger.

Spørsmålet om behovet for en lovregulering av EOS-tjenestene har vært drøftet tidligere, og en lovfesting er allerede gjennomført for de to andre tjenestene, Forsvarets etterretningstjeneste og Forsvarets sikkerhetstjeneste. En naturlig oppfølging av dette arbeidet er en lovfesting av overvåkingstjenestens oppgaver, som til nå kun har vært regulert gjennom instruks. I proposisjonen omtales også ulike forhold av betydning for overvåkingstjenesten utover den rene lovregulering av tjenestens oppgaver. På denne måten ønsker vi å redegjøre for den samlede oppfølging av Danielsens-utvalgets utredning.

Proposisjonens fremstilling, vurderinger og konklusjoner bygger på at det fortsatt er behov for en overvåkingstjeneste i Norge – om enn omdøpt til sikkerhetstjeneste – og at tjenesten skal organiseres som et særorgan innenfor politiet. I tillegg legges det til grunn at det to-

sporede ansvarssystem, forholdet mellom justisministeren og overordnet påtalemyndighets ansvar for overvåkingstjenestens virksomhet, skal videreføres, og at overvåkingstjenesten fortsatt skal ha etterforsknings- og påtalekompetanse.

Jeg går ikke nærmere inn på de enkelte forslagene om hva som skal være sikkerhetstjenestens oppgaver i fremtiden. Saksordføreren har hatt en god gjennomgang av det, og den lovfesting som er foreslått, samsvarer med det som har vært rammen for overvåkingstjenestens oppgaver etter den gjeldende instruks.

Jeg har imidlertid lyst til å understreke et par punkter. Overvåkingstjenestens bistands- og rådgivningsfunksjon vedrørende sikkerhetstiltak i ulike offentlige og private etater og bedrifter inngår, etter departementets vurdering, som en sentral del av den forebyggende virksomhet innenfor tjenestens kjerneområder. Det har vi ikke ansett nødvendig å foreslå lovfestet. Det anses heller ikke å være behov for å fremheve i en egen lovbestemmelse at overvåkingstjenesten eventuelt skal foreta nødvendig kontroll med tilreisende og fastboende utlendinger, og det legges til grunn at tjenesten også uten en slik bestemmelse har hjemmel til å treffe forebyggende tiltak overfor utenlandske statsborgere i Norge, dersom dette er nødvendig av hensyn til ivaretagelsen av tjenestens oppgaver.

Samarbeidet med andre lands politimyndigheter, sikkerhets- og etterretningstjenester er så vidt viktig for Overvåkingssentralen at oppgaven foreslås lovfestet. Det samme gjelder Overvåkingssentralens utarbeidelse av trusselvurderinger til bruk for politiske myndigheter.

Jeg har lyst til å oppklare at de trusselvurderingene det her er snakk om, først og fremst er den nasjonale trusselvurderingen som skal gjøres, som representanten Dørum også beskrev, etter spesielle prosedyrer knyttet til den nasjonale prioriteringen av hva sikkerhetstjenesten skal arbeide med innenfor den lovregulerte rammen som gjelder. Og jeg har lyst til å understreke at der foregår prosessen nå også slik at man prøver å arbeide for å trekke inn andre enn overvåkingstjenesten selv som rådgiver, som f.eks. NUPI og Forsvarets forskningsinstitutt, nettopp for å få en kontroll og for å få andre synspunkter på hva det gjeldende trusselbildet egentlig er. Jeg tror det er en veldig god og en veldig riktig forbedring av overvåkingstjenestens måte å arbeide på. Og det er f.eks. i de årlige trusselvurderingene at de politiske myndigheter kan gi uttrykk for at man ser det som en sentral oppgave å særlig holde øye med høyreekstreme miljøer, nynazistiske grupperinger under fremvekst.

Når overvåkingstjenestens virksomhet lovreguleres, bør også tjenestens organisasjon omtales generelt. Det er derfor foreslått at det i lovs form fastslås at tjenesten er et særorgan i politiet, og at særorganet ledes av en sentral enhet.

Jeg er glad for at justiskomiteens flertall gir sin tilslutning til Regjeringens forslag til nye bestemmelser i politiloven om overvåkingstjenestens oppgaver og organisasjon. Jeg er av den oppfatning at lovforslaget på en balansert måte ivaretar de hensyn som gjør seg gjeldende i forhold til øvrige politiorganer, Forsvarets etterretnings-tjeneste og Forsvarets sikkerhetstjeneste.

Avslutningsvis skal jeg ta med meg oppfordringen fra representanten Dørum og kan slutte meg til store deler av de vurderingene han gjør av behovet for både åpenhet og hemmelighet.

Presidenten: Fleire har ikkje bede om ordet til sak nr. 1.

(Votering, sjå side 486)

S a k n r . 2

Innstilling fra justiskomiteen om lov om endring av straffeloven § 262 (rettslig vern av kodede tjenester) (Innst. O. nr. 84 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 51 (2000-2001))

Jørn L. Stang (uavh) (ordfører for saken): Som saksordfører vil jeg vise til at tilgangskontroll gjennom ulike former for koding og kryptering må ha et økonomisk motiv for å være omfattet av EØS-direktivet. Direktivet inneholder i artikkel 4 et forbud mot forretningsdrift knyttet til utstyr som gir ulovlig tilgang til informasjonssamfunnstjenester. Det er opp til hver medlemsstat å avgjøre om det i tillegg skal legges ned forbud mot privat innehav og bruk av piratutstyr, men den interne lovgivningen skal inneholde tilgang til relevante rettsmidler for å stanse og avbøte ulovlig spredning av piratutstyr og piratprogramvare for de som yter vernede tjenester.

Det aller meste av piratvirksomheten i dag skjer ved analog distribusjon når det gjelder betal-TV. Selskapene velger nå mer digitale løsninger som fører til store problemer for dem som på ulovlig vis har skaffet seg muligheten til bruk av tjenester man ikke har betalt for. De ulovlige kortene ble tidligere markedsført gjennom rubrikkannonser i avisene. Nå er det Internett som i økende grad er kontaktpunktet mellom selger og kjøper.

Det er problematisk at mange av dekodingsinnretningene både kan ha et legalt og et illegalt bruksområde, noe som kan gi vanskelige bevisproblemer ved ulike typer bruk av utstyr.

Komiteens konklusjon er at man strekker forbudet for langt hvis man kriminaliserer det å inneha dekoderrinnretninger, og støtter samtidig de foreslåtte strafferammer for brudd på reglene, herunder bøtestraff eller fengsel inntil seks måneder for ulovlig bruk av piratinnetninger.

Det vises for øvrig til St.prp. nr. 61 for 2000-2001, som omhandler samtykke til godkjenning av direktivet fra EØS, nr. 17/2001, angående rettslig vern av tilgangskontrollerte og tilgangskontrollerende tjenester, og som har blitt behandlet av Stortinget tidligere i dag.

Presidenten: Fleire har ikkje bede om ordet til sak nr. 2.

(Votering, sjå side 487)

S a k n r . 3

Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i lov om domstolene og lov om fri retts hjelp mv. (postfor-

kynning og utvidet adgang til fri sakførsel i Høyesterett mv.) (Innst. O. nr. 83 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 54 (2000-2001))

Presidenten: Ingen har bede om ordet.
(Votering, sjå side 488)

S a k n r . 4

Innstilling fra justiskomiteen om lov om endring i midlertidig lov 17. september 1999 nr. 73 om begrenset innsyn i overvåkingspolitiets arkiver og registre (innsynsloven) (Innst. O. nr. 82 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 59 (2000-2001))

Jan Simonsen (Frp) (ordfører for saken): Jeg skal være relativt kort.

Da Stortinget behandlet innsynsloven, vedtok et flertall å be Regjeringen fremme forslag som gir den som er gitt innsyn etter loven, mulighet til å kreve makulering og sletting av uriktige eller ulovlig innhentede opplysninger. Departementet har nå etter beste evne forsøkt å følge opp dette stortingsvedtaket, og det er selvfølgelig prisverdig at departementet følger opp et vedtak i Stortinget. Man har forsøkt å legge lovteksten så nær opp til intensjonene i stortingsflertallets vedtak som mulig. Det har kanskje ikke vært så helt enkelt, fordi vedtaket i Stortinget bygger på ulike merknader fra ulike fraksjoner, men man har nå i alle fall gjort så godt som det har vært mulig.

Jeg har blitt informert om at departementet i ettertid har fått et innspill fra Innsynsutvalget, og jeg antar at justisministeren vil redegjøre for det.

Statsråd Hanne Harlem: Proposisjonen inneholder forslag til ny bestemmelse i innsynsloven som gir den som er gitt innsyn etter loven, mulighet til å kreve makulering av uriktige eller ulovlig innhentede opplysninger.

Da innsynsloven ble sendt på høring, foreslo departementet at personer som gis innsyn i egen «mappe», skulle ha rett til å kreve aktuelle dokumenter makulert etter innsyn. Forslaget møtte sterk motstand fra riksarkivaren/Kulturdepartementet, som mente at materialet burde sendes Riksarkivet til oppbevaring etter avviklingen av innsynsordningen. Høringsmerknaden ble tatt til følge, og da proposisjonen ble fremmet i statsråd, inneholdt den ingen forslag om rett til makulering. Under komiteens behandling av lovforslaget ble spørsmålet om makulering tatt opp, og det ble fremmet forslag om at personer som ble gitt innsyn, skulle ha adgang til å kreve makulering av «uriktige» eller «ulovlig innhentede» opplysninger. Samme dag som innsynsloven ble vedtatt, 4. mars 1999, vedtok Stortingets flertall i plenum forslaget som ble fremsatt i komiteen.

Departementet har fulgt opp flertallets ønske ved å utarbeide et lovforslag så nær opp til stortingsvedtaket som mulig, noe også merknadene til bestemmelsen reflekterer.

Innsynsutvalget, organet som behandler søknader om innsyn og erstatning, har i et brev til departementet etter

at proposisjonen ble oversendt Stortinget, pekt på enkelte usikkerhetsfaktorer som kan oppstå i forbindelse med lovendringen. Dette er primært knyttet til sider ved forståelsen av kriteriene for rett til makulering. På denne bakgrunn finner jeg det riktig å påpeke at det foreliggende lovforslag i hovedsak ikke åpner adgang til å kreve makulert opplysninger om politiske holdninger eller aktiviteter. Innhentning av informasjon om politiske holdninger og aktiviteter ble tidvis innhentet i strid med den gjeldende instruks, men dette var ikke «ulovlig» innhentede opplysninger.

Innsynsutvalget har i tillegg omtalt ulike spørsmål vedrørende økonomiske og administrative konsekvenser. Etter mitt syn er det, som ellers når det gjelder innsynsordningen, vanskelig på forhånd å si hvor mange som vil kreve en makulering. Dette gjør det vanskelig å beregne et tilnærmet nøyaktig anslag over hvor store økonomiske og administrative konsekvenser en makuleringsordning vil medføre. Fra departementets side er vi innstilt på å medvirke til at Innsynsutvalget finner praktiske ordninger som i størst mulig grad legger opp til en nøktern ressursbruk.

Jeg vil også følge med på om lovendringen – mot formodning – skulle vise seg å medføre andre problemer i forhold til den praktiske oppfølgingen fra Innsynsutvalgets side, og om nødvendig komme tilbake til Stortinget med dette.

Presidenten: Fleire har ikkje bede om ordet til sak nr. 4.
(Votering, sjå side 488)

S a k n r . 5

Innstilling fra justiskomiteen om lov om endring i midlertidig lov 17. september 1999 nr. 73 om begrenset innsyn i overvåkingspolitiets arkiver og registre (innsynsloven) – unntak fra innsynsrett (Innst. O. nr. 80 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 72 (2000-2001))

Hallgeir H. Langeland (SV): SV sit ikkje i justiskomiteen og har ikkje fått vore med på å diskutera denne tematikken.

Me synest at det som blir foreslått her, vil verka styrande på det generelle innsynet, i og med at samarbeidande tenester på ein måte kan seia kva ein får lov til å sjå, og på den måten styra norsk innsynspolitik.

Dette er eigentleg ei stemmeforklaring: SV kjem til å stemma imot dette endringsforslaget.

Presidenten: Fleire har ikkje bede om ordet til sak nr. 5.
(Votering, sjå side 489)

S a k n r . 6

Innstilling fra justiskomiteen om lov om endring i tvistemålsloven (sikkerhet for saksomkostninger) (Innst. O. nr. 79 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 63 (2000-2001))

Presidenten: Ingen har bede om ordet.
(Votering, sjå side 489)

S a k n r . 7

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim, Gunnar Kvasshheim, Odd Einar Dørum og Leif Helge Kongshaug om lov om tidsbegrenset gyldighet for forskrifter – «solnedgangslov» (Innst. O. nr. 77 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:76 (2000-2001))

Odd Einar Dørum (V): Både forslaget og komiteinnstillingen taler for seg, men jeg vil gi en utdyping av hvorfor forslaget er fremmet.

Venstre har fremmet forslaget fordi vi føler at vi på mange måter står overfor en ny statsskikk, som jeg vil beskrive som «bokholderstaten». På en rekke områder erstattes det normale rettslige og forvaltningsmessige spenn som ligger mellom frihet og ansvar, av stadig tiltakende detaljregulering og kontroller. Jeg er helt overbevist om at mange av disse reglene, som har hatt en hensikt, etter hvert overlever på tross av sin egen hensikt.

Ved besøk mange steder i dette land, bl.a. på forskningsinstitusjoner, på skoler og på helseinstitusjoner – altså langt utenfor der hvor skjemadedebatten ofte foregår, nemlig i små og mellomstore bedrifter – opplever jeg etter hvert et rop om at noen er nødt til å rydde opp i dette landskapet, som består av forskrifter og regler som går så langt at folk faktisk med en enkel liten fortelling ville kunne sagt noe mer vesentlig om det de driver med, enn det man gjør gjennom det regel- og forskriftsverket som man har. På områder er det slik, f.eks. i deler av plan- og bygningsloven, at man for å bygge et bygg med et lite volum i Oslo trenger 50-60 sider, mens man for et bygg med ti ganger så stort volum i Göteborg trenger tre eller fire sider, med en rask saksbehandling. Vi har altså i Norge klart å utvikle et system som er så drepende at hensikten, som Venstre deler, nemlig at intet samfunn kan eksistere uten lovregulering, er i ferd med å skape så mange regler at man nærmer seg den situasjonen at man kan sitte og lure på om selv grundig lovlydige borgere, som undertegnede, er i stand til å følge med – altså om jeg er i stand til å følge med for å være helt sikker på at jeg til enhver tid forholder meg til det regelverket som eksisterer.

Derfor har Venstre fremmet det forslaget som vi har kalt «solnedgangslovgivning», som ikke går på lovverk, men som sier at det skal falle en giljotin hvert tiende år på forskrifter med mindre det foretas et aktivt opprydningsarbeid for at de skal leve videre. Vi kommer til å stå på det prinsippet. Vi er overbevist om at det er riktig. Vi konstaterer at vi nå ikke får så bred tilslutning som vi hadde håpet på, men vi er glad for den tilslutningen vi har fått, og vi kommer til å føre diskusjonen om dette videre. Her er det i ferd med å spre seg en mentalitet i det norske samfunnet som er undergravende for den skaperkraften mennesker har, enten de holder på med åndens

eller håndens arbeid, enten de er i næringslivet eller de er i det offentlige.

Jeg vil spisse det til til slutt på følgende måte: I store deler av det offentlige sitter det massevis av bra mennesker, men av og til er de gjerdet inn av systemer som er så krevende og så ødeleggende at deres kreativitet ikke blir frigjort og gir full valuta både for skatteborgernes penger og for den tilliten som ligger i det de skal forvalte.

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg hadde egentlig ikke tenkt å gripe ordet i denne saken i og med at den tilligger en annen komite enn min. Men det er en utrolig viktig sak som Venstre her bringer på banen, som fortjener langt større oppmerksomhet enn fra en nesten tom sal som vi opplever her i kveld.

Tidligere statsminister Kjell Magne Bondevik og tidligere nærings- og handelsminister Lars Sponheim kom med et prosjekt for «Et enklere Norge». Så vidt jeg husker, var det sommeren 1999. Sponheim gav det høytidelige løftet til alle små og mellomstore næringsdrivende i Norge at man i løpet av to år skulle redusere skjemaveldet med 25 pst., og inkluderte en del lover og forskrifter og andre plikter overfor de næringsdrivende. Nå ble det ny regjering etter åtte-ni måneder. Og jeg undersøkte litt. I de åtte-ni månedene som sentrumsregjeringen satt, klarte man bare å redusere dette skjemaveldet med ca. 6 promille. Og jeg regnet ut at det ville ta 360 år for å klare å redusere det med 25 pst., slik regjeringen hadde lovet.

Jeg synes det er et godt forslag Venstre kommer med, en «solnedgangslov», og at det offentlige byråkratiet skal begynne å jobbe. Det står i innstillingen her at man er redd for at det i en overgangsperiode vil medføre et større arbeid og et større byråkrati. Men jeg synes ikke at det kan være tungtveiende. Det må jo være resultatene av dette arbeidet som teller.

Jeg vil passe på å ta opp forslaget på vegne av mindretallet. Det ser ut som jeg er den eneste tilstedeværende av dem i salen som vil gripe ordet, og da må jeg ta opp forslaget, selv om det burde være det største partiet bak et mindretallsforslag som tar opp forslaget, altså Høyre.

Jeg vil også bringe oppmerksomheten inn på det arbeidet som NHO har gjort, ved å gå igjennom prosjektet for «Et enklere Norge». De har tatt for seg en del av de forenklingsarbeidene som skulle utføres – 46 prosjekter. Det viser seg at veldig mye av dette arbeidet har stoppet opp, og man har heller ikke klart å samle alle særavgiftsforskrifter i én forskrift, som har vært på høring siden høsten 1999.

Jeg vil avslutte med å si at skjema-, lov- og forskriftsveldet for enkeltmennesker og næringslivet er som et tihodet troll. Hvis man kapper av ett eller to hoder, vokser det straks ut nye, og da er det viktig med et kontinuerlig arbeid fra flere partier på dette området hvis vi skal komme videre og mer på nivå med det forskriftsnivå man har i mange andre land. Det er stort behov for en forenkling.

Presidenten: Representanten Hedstrøm har teke opp det forslaget han refererte til.

Statsråd Hanne Harlem: I Dokument nr. 8:76 legger stortingsrepresentantene Sponheim, Kvasheim, Dørum og Kongshaug fram et forslag til såkalt «solnedgangslov». Etter forslaget skal forskrifter være gyldige i maksimalt ti år. Forskrifter som skal gjelde lenger enn dette, må vedtas på nytt. Forslaget skal sikre at de reglene som til enhver tid gjelder, er aktuelle og gir uttrykk for reelle behov.

Jeg støtter tanken bak forslaget. Regelforenkling er en sentral del av Regjeringens fornyingsprogram. Et enklere regelverk kan øke rettssikkerheten og senke kostnadsnivået i både næringsliv og forvaltning. Et komplisert regelverk med unødvendige krav og pålegg skaper irritasjon og svekker respekten for regelverket.

Det arbeides for tiden med en rekke tiltak som skal bidra til et enklere regelverk. Justisdepartementet leder et prosjekt som skal forenkle og rydde opp i forskriftsverket. Prosjektet setter hovedfokus på utformingen og ikke innholdet av forskriftene. Målet er å skape bedre struktur i forskriftsverket. I tillegg pågår det flere prosjekter som skal føre til innholdsmessige endringer. Nærings- og handelsdepartementet arbeider med regel- og skjemaforenkling i forhold til næringslivet. Et annet eksempel er Kommunal- og regionaldepartementets arbeid med statlig regelverk rettet mot kommunesektoren. Prosjektet skal gi kommunene større handlefrihet.

Flere trekk ved samfunnsutviklingen kan motvirke målsettingen om et enkelt regelverk. Et mer mangfoldig og komplisert samfunn skaper behov for nye reguleringer. Internasjonalt regelverk stiller i økende grad krav til norsk regelverk. Jeg sikter her særlig til menneskerettskonvensjonene og EØS-reglene.

Dette gjør at arbeidet med regelforenkling blir desto viktigere, både når det gjelder regelverkets form og innhold. En mer aktiv etterkontroll av regelverk er her et aktuelt virkemiddel.

Jeg vil likevel ikke anbefale Stortinget å vedta en generell «solnedgangslov» for forskrifter. En slik lov kan få en rekke utilsiktede effekter.

Forslaget om en «solnedgangslov» er først og fremst begrunnet i hensynet til å unngå unødvendige byrder for befolkningen. Dette er et godt formål, som jeg selvsagt støtter. Men det er viktig å understreke at mange forskrifter – selv om man ikke alltid hører om dem når forskrift og regelverk angripes – også gir rettigheter som er av stor betydning for den enkelte. Eksempler på dette er forskrifter som gir rett til trygd eller sosialstønad. På næringsområdet kan nevnes forskrifter som gir adgang til å drive en bestemt type virksomhet. En lov som sier at slike forskrifter bare gjelder i ti år, kan skape usikkerhet og dårlig forutberegnelighet.

Den foreslåtte «solnedgangsregelen» skal gjelde for alle forskrifter i både kommunal- og statsforvaltningen. Forslaget omfatter også eksisterende forskrifter. Forvaltningen må derfor i løpet av nokså kort tid vurdere mange tusen forskrifter på nytt.

Jeg frykter at forslaget – hvis det skulle bli vedtatt – vil skape mye byråkrati og en økning i offentlige utgifter. En forskrift kan jo sjelden puttes rett i en konvolutt og

sendes på høring. Forvaltningen skal først undersøke om – og eventuelt hvor – det kan være behov for justeringer. Deretter skal det lages høringsbrev med forslag til eventuelle endringer. Etter høringen skal synspunktene fra høringsuttalelsene vurderes og innarbeides. Deretter må man sørge for vedtakelse og kunngjøring. Uten en slik prosess er det lite poeng i en fornyelsesrunde etter ti år.

Ressursene i det offentlige er begrenset. Den norske befolkning har krav på at disse ressursene brukes der de gjør mest nytte for seg. Etter min mening bør forvaltningen derfor prioritere en grundigere etterkontroll av forskrifter som er viktige for borgere og næringsliv, fremfor en overflattisk vurdering av samtlige forskrifter.

Jeg understreker også at kvalitetsvurdering av regelverk må skje løpende. Målet er at regelverket hele tiden skal være tilpasset samfunnsutviklingen. En regel om ti års gyldighet kan føre til at endringer blir utsatt til den samlede gjennomgangen skal foretas. Det kan være uheldig både for enkeltpersoner og næringsliv.

Det kan oppstå vanskelige situasjoner hvis et forvaltningsorgan ikke rekker å fornye forskriften i tide, eller hvis forskriften blir oversett. Forskriftsverket er såpass stort at det er umulig å garantere mot feil. Slike feil kan være særlig uheldige hvis regelverket gjennomfører internasjonalt regelverk. Resultatet kan bli at Norge bryter sine folkerettslige forpliktelser, med erstatningsansvar som konsekvens.

Ikke alle feil kan repareres i ettertid. Man kan f.eks. tenke seg at et forvaltningsorgan glemmer å fornye en forskrift som forbyr et farlig kjemisk stoff. Konsekvensen kan bli at stoffet blir brukt og skader helse eller miljø, uten at myndighetene kan gripe inn.

Det jeg har sagt, betyr ikke at jeg generelt er imot bestemmelser om gyldighetstid for forskrifter. Jeg mener tvert imot at en «solnedgangsregel» kan ha mye for seg i en del tilfeller. En «solnedgangsregel» kan f.eks. være fornuftig hvis regelverket er viktig og man er usikker på virkningen. Poenget er at behovet for en slik regel må vurderes konkret.

Regler om gyldighetstid bør ofte kombineres med en plan for gjennomføring av etterkontroll. Siktemålet med denne kontrollen vil i første rekke være å undersøke om regelverket virker etter sin hensikt. I en del tilfeller kan det være tilstrekkelig å foreta en gjennomgang av praksis hos myndighetene som forvalter regelverket. I andre tilfeller er det behov for empiriske undersøkelser, f.eks. om enkeltpersoners og bedrifters atferd i forhold til regelverket. Sosial- og helsedepartementet er i ferd med å gjennomføre en slik evaluering av sosialtjenesteloven.

Jeg mener at forvaltningen bør bli mer bevisst på betydningen av aktiv etterkontroll. Her har vi et forbedringspotensial. Dette er ikke noe som bare gjelder for den norske forvaltningen. Behovet for å fokusere på etterkontroll og regelforenkling er økende også i andre vestlige land. EU har satt i gang tiltak for å forenkle EUs regelverk. En del direktiver pålegger EU-kommisjonen å legge fram rapporter om hvordan regelverket har virket. OECD utarbeider for tiden retningslinjer for etterkontroll av næringslovgivning.

Som ledd i fornyelsesprogrammet tar Regjeringen sikte på å utarbeide bedre rutiner for etterkontroll av regelverk. Det er mitt håp at slike rutiner kan bidra til å realisere målsettingene med forslaget om en «solnedgangslov» for forskrifter.

Presidenten: Bad Odd Einar Dørum om ordet til replikk – eller var det som den neste på talarlista?

Odd Einar Dørum (V): (fra salen) Presidenten avgjør i hvilken form jeg skal holde innlegget.

Presidenten: Det blir replikkordskifte. Odd Einar Dørum får ordet til replikk.

Odd Einar Dørum (V): Det var mye sympatisk velvilje i statsrådets innlegg. Hun trekker en annen politisk konklusjon, og det aksepterer jeg.

Det som fikk meg til å ta ordet, var at jeg kunne oppfatte det som om det lå bak at hensikten til oss som har fremmet forslaget, var at vi skulle instituere en praksis som medførte overfladiskhet. Det er en holdning som jeg ikke vedkjenner meg, og det er heller ikke vår holdning. Derimot vil jeg si at i møte med mye av regelverket i ulike faser av livet – som sosialarbeider, som bymisjonær, som stortingsrepresentant, som statsråd – har jeg etter hvert blitt sterkt undrende til en overfladiskhet som gjør at en rekke regler og forskrifter nærmest lever sitt eget liv. I en rekke situasjoner har jeg møtt mennesker som nærmest trekker på skuldrene av det og dermed innfører en type rettsløshetstilstand i forhold til det regelverk de nominelt skal følge. Og nå snakker jeg ikke om små og mellomstore bedrifter, som ofte er standardtema, jeg snakker om opplevelser i tilknytning til skole og helse. Det er faktisk blitt slik på en del områder at mennesker sitter og produserer ganske mye papir – voksne, velskolerte mennesker utveksler papirer med hverandre – men til slutt er det ikke arbeidstid igjen til å gjøre den produktive innsatsen man skal gjøre. Det er dette som får meg til å reagere og sammen med andre fremme forslaget.

Jeg ville gjerne ha markert dette. Replikken har vel mer karakter av en saksopplysning og en kommentar og mindre karakter av et spørsmål, men jeg syns det er viktig å vektlegge at det er disse tunge sosiale erfaringene som gjør at det nå må trekkes en grense.

Presidenten: Ynskjer statsråd Harlem å svara på replikken? – Replikkordskiftet er då avslutta.

Sigurd Grytten (A) (ordfører for saken): Vi har bygd opp en omfattende offentlig sektor i Norge. Den har vokst i takt med stadig nye oppgaver og som en konsekvens av et mer komplisert og sammensatt samfunn. Det er helt avgjørende at vi har en effektiv og omstillingsdyktig offentlig sektor for at vi også i fremtiden skal kunne opprettholde velferdsstaten.

Regjeringen gjennomfører nå en bred gjennomgang av offentlig sektor, hvor en bl.a. ser kritisk på arbeidsfordelingen mellom nivåene i forvaltningen for å forenkle

det administrative apparatet og fjerne dobbeltfunksjoner både mellom og innen de tre hovednivåene stat, fylker og kommuner.

Regjeringen har også gitt uttrykk for at den ønsker å rydde opp i tilsyns- og kontrolljungelen. Det er et viktig tiltak for at kontrollvirksomheten ikke skal ta helt overhånd. Delegering må baseres på tillit, ikke mistillit. Regjeringen er også derfor villig til å gå nye veier og vurdere nye virkemidler.

Komiteens flertall forutsetter derfor at Regjeringen gjennom sitt fornyingsprogram legger vekt på å endre system og lovverk for å effektivisere og forenkle forvaltningen.

Forslaget fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim, Gunnar Kvasshheim, Odd Einar Dørum og Leif Helge Kongshaug om å innføre en lov om tidsbegrenset gyldighet for forskrifter, eller en såkalt «solnedgangslov», har som mål å kvalitetssikre regelverket, slik at de regler og forskrifter som til enhver tid gjelder, er aktuelle og gir uttrykk for reelle behov. Denne intensjonen støttes av hele komiteen.

Komiteen ser det som viktig å få et enklere og mer oversiktlig regelverk. Det samlede regelverk gir i dag både forvaltningen og borgerne betydelige plikter. Det er også viktig å merke seg at de mer detaljerte påbudene i stor grad ikke pålegges gjennom formelle lover gitt av Stortinget, men gjennom regelverk gitt i form av forskrifter med hjemmel i lov. Det er derfor viktig at Regjeringen foretar en kontinuerlig gjennomgang og vurdering og evaluering av forskrifter.

Dette er også bakgrunnen for at komiteens flertall ikke støtter forslaget om en «solnedgangslov». Komiteens flertall kan ikke se at å tidsbegrense forskrifters gyldighet nødvendigvis gjør regelverket mer enkelt og oversiktlig, da en slik lov lett kan medføre mer byråkrati.

Forslagsstillerne innrømmer også at forslaget isolert sett vil legge nye byrder på forvaltningen, og at det er et vanskelig spørsmål hvor lang gyldighetstiden bør være.

Komiteens flertall ser heller ingen grunn til at en forskrift skal være gyldig i ti år, dersom den etter kortere virketid ikke oppfyller noe behov. Komiteens flertall mener heller at forskrifter kontinuerlig må vurderes og evalueres, slik at regelverket hele tiden er oppdatert og dekker de reelle behov.

Komiteens flertall stiller strengere krav til Regjeringen om å gjennomgå og forenkle det samlede regelverket enn komiteens mindretall, bestående av Høyre, Fremskrittspartiet og representanten Kleppe, da komiteens flertall stiller krav om en kontinuerlig gjennomgang av forskrifter. Komiteens mindretall stiller kun krav om en gjennomgang hvert tiende år.

Jeg mener derfor mindretallets forslag ikke er tilstrekkelig for å sikre et mest mulig enkelt regelverk.

Jeg anbefaler Stortinget å følge innstillingen fra komiteens flertall.

Presidenten: Fleire har ikkje bede om ordet til sak nr. 7.

(Votering, sjå side 489)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutt, sa
presidenten: Odelstinget skal då gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har Jan Simonsen på vegner av Framstegspartiet og representanten Jørn L. Stang sett fram eit forslag.

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

I o v
om endringer i politiloven mv.
(overvåkingstjenestens oppgaver mv.)

I

I lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet (politiloven) gjøres disse endringer:

Ny § 17 a skal lyde:

§ 17 a. Politiets sikkerhetstjeneste

De gjøremål som er nevnt i § 17 b utføres av et eget politiorgan (Politiets sikkerhetstjeneste). Tjenesten ledes av en sentral enhet.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Vidare var tilrådd:

Ny § 17 b skal lyde:

§ 17 b. Oppgavene til Politiets sikkerhetstjeneste

Politiets sikkerhetstjeneste skal forebygge og etterforske

1. *overtredelser av straffeloven kapitlene 8 og 9, lov om forsvarshemmeligheter og sikkerhetsloven,*
2. *ulovlig etterretningsvirksomhet,*
3. *spredning av masseødeleggelsesvåpen og av utstyr, materiale og teknologi for produksjon eller bruk av slike våpen,*
4. *overtredelser av bestemmelser i eller i medhold av lov om kontroll med eksport av strategiske varer, tjenester og teknologi m.m. og lov til gjennomføring av bindende vedtak av De Forente Nasjoners Sikkerhetsråd eller annen lovgivning om tilsvarende særlige tiltak og*
5. *sabotasje og politisk motivert vold eller tvang. Åpen etterforskning i slike saker foretas likevel av det øvrige politi, med mindre annet bestemmes av overordnet påtalemyndighet.*

Politiets sikkerhetstjeneste kan etter anmodning bistå det øvrige politi i saker som nevnt i første ledd nr. 5 annet punktum.

Departementet kan bestemme at Politiets sikkerhetstjeneste skal tillegges et ansvar i saker som gjelder organisert kriminalitet, forbrytelser mot menneskeheten, folkemord og grove krigsforbrytelser.

Presidenten: Det blir først votert over første og andre ledd.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen til § 17 b første og andre ledd vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Til § 17 b tredje ledd ligg det føre eit avvikande forslag frå Framstegspartiet og representanten Jørn L. Stang. Forslaget lyder:

«Ny § 17 b tredje og fjerde ledd skal lyde:

Politiets sikkerhetstjeneste skal forebygge organisert kriminalitet og kan etter anmodning bistå det øvrige politi og samarbeidende tjenester.

Departementet kan bestemme at Politiets sikkerhetstjeneste skal tillegges et ansvar i saker som gjelder forbrytelser mot menneskeheten, folkemord og grove krigsforbrytelser.»

Det blir votert alternativt mellom tilrådinga frå komiteen og forslaget frå Framstegspartiet og representanten Jørn L. Stang.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen til § 17 b tredje ledd og forslaget frå Framstegspartiet og representanten Jørn L. Stang vart tilrådinga vedteken med 67 mot 15 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 19.19.33)

Vidare var tilrådd:

Ny § 17 c skal lyde:

§ 17 c. Særlige oppgaver for den sentrale enhet i Politiets sikkerhetstjeneste

Den sentrale enhet i Politiets sikkerhetstjeneste skal

1. *utarbeide trusselvurderinger til bruk for politiske myndigheter,*
2. *samarbeide med andre lands politimyndigheter og sikkerhets- og etterretningstjenester,*
3. *foreta personkontroll til bruk ved sikkerhetsundersøkelser.*

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir så votert over forslaget frå Framstegspartiet og representanten Jørn L. Stang til ny § 17 c nr. 4. Forslaget lyder:

«Ny § 17 c nr. 4 skal lyde:

4. *utøve livvakt- og eskortetjeneste.»*

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at 63 representantar røysta mot forslaget frå Framstegspartiet og represen-

tanten Jørn L. Stang, og 19 representantar røysta for forslaget.

(Voteringsutskrift kl. 19.20.08)

Odd Einar Dørum (V) (fra salen): Jeg stemte feil. Jeg skulle stemt imot.

Presidenten: Då blir det 18 røyster for og 64 mot forslaget frå Framstegspartiet og representanten Jørn L. Stang.

Vidare var tilrådd:

§ 19 tredje ledd første og annet punktum skal lyde:

Sjefen for Politiets *sikkerhetstjeneste* beskikkes av Kongen på åremål for inntil 6 år om gangen. Den som beskikkes som *sjef for Politiets sikkerhetstjeneste* kan uten oppsigelsesfrist sies opp av Kongen og har i så fall krav på lønn i inntil 6 måneder.

II

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) gjøres følgende endringer:

§ 55 første ledd nr. 3 skal lyde:

- 3) politimestrene, visepolitimestrene, *sjefen for Politiets sikkerhetstjeneste*, politiinspektørene, politiadvokatene, politiadjutantene, og politifullmektigene for så vidt de har juridisk embetseksamen og gjør tjeneste i embete eller stilling som er tillagt påtalemyndighet,

§ 67 femte ledd skal lyde:

Sjefen for Politiets sikkerhetstjeneste har den myndighet som er nevnt i første ledd i de saker Kongen bestemmer.

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

I o v
om endring i straffeloven § 262
(rettslig vern av kodede tjenester)

I

I Almindelig borgerlig Straffelov (straffeloven) 22. mai 1902 nr. 10 skal § 262 lyde:

Den som

- a) *i vinnings hensikt framstiller, innfører, distribuerer, selger, leier ut, besitter, installerer, vedlikeholder eller skifter ut dekodingsinnretning,*
b) *i vinnings hensikt annonserer eller på annen måte reklamerer for dekodingsinnretning, eller*
c) *søker å utbre dekodingsinnretning*
når hensikten er å skaffe noen uautorisert tilgang til en vernet tjeneste, eller medvirker til dette, straffes med bøter eller fengsel inntil 1 år.

Den som ved bruk av dekodingsinnretning påfører den berettigede et tap eller skaffer seg selv eller andre en vinning ved å få uautorisert tilgang til en vernet tjeneste, straffes med bøter eller fengsel inntil 6 måneder.

Med dekodingsinnretning menes i denne paragraf ethvert hjelpemiddel, enten dette er teknisk utstyr eller programvare, som er utformet eller tilpasset, alene eller sammen med andre hjelpemidler, for å gi tilgang i forståelig form til en vernet tjeneste.

Med vernet tjeneste menes i denne paragraf

- a) *fjernsyns- og radiosignaler, og*
b) *tjenester som teleformidles elektronisk på forespørsel fra den enkelte tjenestemottaker,*
når tilgang i forståelig form er avhengig av tillatelse fra tjenesteyter og ytes mot betaling, eller selve tilgangskontrollen til tjenestene nevnt i a og b, når den må regnes som en egen tjeneste.

Offentlig påtale finner ikke sted uten fornærmedes begjæring med mindre allmenne hensyn krever påtale. Som fornærmet regnes også den som yter tilgangskontroll når denne må regnes som en egen tjeneste.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen fastsetter.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

l o v

om endringer i lov om domstolene og lov om fri rettshjelp mv. (postforkynning og utvidet adgang til fri sakførsel i Høyesterett mv.)

I

I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstol-loven) gjøres følgende endringer:

§ 66 skal lyde:

Utelukket fra valg er:

1. Stortingets representanter og vararepresentanter,
2. statsrådets medlemmer,
3. øvrighetspersoner,
4. embetsmenn i dømmende stilling,
5. tjenestemenn ved påtalemyndigheten, politiet og fengslene,
6. prester i statskirken og prester eller forstandere i registrerte trossamfunn,
7. praktiserende advokater.

§ 105 annet ledd skal lyde:

Til gyldig forfall medregnes omstendigheter som fører til at vedkommende ikke uten fare for helbred eller velferd eller uten å forsømme viktige og uoppsettelige forretninger eller plikter kunne ha møtt. Som gyldig forfall kan også godtas særlig lang reisetid eller reiselengde mellom bopel og rettssted. For lagrettemedlemmer og meddommere regnes ingen andre offentlige verv som gyldig forfall enn vervet som medlem av fylkesting, militærtjeneste og tjeneste ved høyere rett.

§ 180 tredje ledd skal lyde:

Ellers foregår forkynnelse for personer, som har kjent bopel eller oppholdssted i utlandet, på den måte, som der er hjemlet, eller gjennom vedkommende norske *utenriksstasjon*, hvis den fremmede lovgivning ikke er til hinder. *Dokumenter som skal forkynnes av norsk utenriksstasjon, kan forkynnes postalt etter reglene i § 163 a første ledd første punktum.*

II

I lov 13. juni 1980 nr. 35 om fri rettshjelp gjøres følgende endringer:

Ny § 21 a skal lyde:

§ 21 a *Utvidet myndighet for Høyesterett til å innvilge fri sakførsel*

Når en sivil sak er henvist til behandling i Høyesterett, kan retten gi bevilling til fri sakførsel selv om en part ikke fyller de økonomiske vilkår i § 8, hvis den finner det rimelig ut fra sakens prinsipielle interesse.

III

I lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring (tvangsfullbyrdelsesloven) gjøres følgende endring:

§ 13-6 nytt tredje ledd skal lyde:

Ved begjæring om fravikelse av fast eiendom bør namsmyndigheten varsle sosialkontoret når det er grunn til det.

Nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

IV

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelser til forskjellig tid.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

l o v

om endring i midlertidig lov 17. september 1999 nr. 73 om begrenset innsyn i overvåkingspolitiets arkiver og registre (innsynsloven)

I

I midlertidig lov 17. september 1999 nr. 73 om begrenset innsyn i overvåkingspolitiets arkiver og registre gjøres følgende endring:

Ny § 3a skal lyde:

§ 3a *Rett til kassasjon*

Den som er gitt innsyn etter § 1 jf. § 2, kan kreve at uriktige opplysninger eller opplysninger som er innhentet ved ulovlig metode, blir kassert.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

I o v

om endring i midlertidig lov 17. september 1999 nr. 73 om begrenset innsyn i overvåkingspolitiets arkiver og registre (innsynsloven) – unntak fra innsynsrett

I

I midlertidig lov 17. september 1999 nr. 73 om begrenset innsyn i overvåkingspolitiets arkiver og registre gjøres følgende endring:

§ 2 skal lyde:

§ 2 Unntak fra innsynsretten

Det skal ikke gis innsyn i et dokument eller en opplysning i et dokument når slikt innsyn kan skade forholdet til fremmed stat eller når sikkerhetsmessige eller personvernmessige hensyn tilsier at det gjøres unntak fra innsynsretten. Innsyn skal alltid nektes hvis slikt innsyn vil gi kjennskap til kilder eller navn på tjenestemenn i overvåkingspolitiet, navn på dommere i telefonkontrollsaker, kan skade forholdet til samarbeidende tjenester eller for øvrig gi kjennskap til overvåkingspolitiets lovlige metoder på en måte som kan hindre gjennomføringen av overvåkingstjenestens oppgaver. *Behandlingsorganet skal innhente skriftlig samtykke fra vedkommende utenlandske samarbeidende tjeneste før det gis innsyn i et dokument eller en opplysning i et dokument som er gitt av denne.*

Det skal gis delvis innsyn i et dokument hvis det kan gis på en slik måte at opplysninger av den ovennevnte art skjermes fra innsyn. Dette gjelder likevel ikke når den del det kan gis innsyn i, gir et åpenbart misvisende bilde av dokumentet eller registreringens innhold.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti har varsla at dei går imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken mot 4 røyster.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

I o v

om endring i tvistemålsloven (sikkerhet for saksomkostninger)

I

I lov 13. august 1915 nr. 6 om rettergangsmåten for tvistemål (tvistemålsloven) gjøres følgende endring:

§ 182 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Sikkerhet kan heller ikke kreves hvis tvistegenstanden faller innenfor EØS-avtalens virkeområde.

II

Denne loven trer i kraft straks.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten har Øystein Hedstrøm på vegner av Høgre, Framstegspartiet og representanten Vidar Kleppe sett fram eit forslag. Forslaget lyder:

«Vedtaket til lov om tidsbegrenset gyldighet for regler gitt med hjemmel i lov.

§ 1

Regler gitt i medhold av hjemmel i lov er ikke gyldige lenger enn 10 år etter vedtaksdato. Dersom forskriften da ikke er vedtatt på nytt, faller bestemmelse bort.

§ 2

De saksbehandlingsregler som gjelder ved vedtakelsen av en forskrift, skal også gjøres gjeldende i forbindelse med ny vedtakelse av forskriften.

§ 3

For regler gitt før 1. januar 1997 forlenges gyldighetstiden med 2 år i forhold til tidsrammen i § 1, dog slik at någjeldende forskrifter uansett er gyldige til 1. juli 2003.

§ 4

Denne lov trer i kraft straks.»

Det blir votert alternativt mellom tilrådinga frå komiteen til I og framlegget frå Høgre, Framstegspartiet og representanten Vidar Kleppe.

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak:

I

Dokument nr. 8:76 (2000-2001) – om forslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim, Gunnar Kvassheim, Odd Einar Dørum og Leif Helge Kongshaug om lov om tidsbegrenset gyldighet for forskrifter – «solnedgangslov» – bifalles ikke.

II

Stortinget ber Regjeringen foreta en kontinuerlig vurdering og evaluering av forskrifter, slik at det samlede regelverket hele tiden er oppdatert og dekker de reelle behov om tidsbegrenset gyldighet for forskrifter, og at unødvendige forskrifter fjernes.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen til I og framlegget frå Høgre, Framstegspartiet og repre-

sentanten Vidar Kleppe vart tilrådinga vedteken med 52 mot 29 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 19.24.20)

Presidenten: Tilrådinga frå komiteen til II blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende til Stortinget.

S a k n r . 8

Referat

1. (136) Statsministerens kontor melder at
 1. lov om gjennomføring av straff mv. (straffegjennomføringsloven) (Besl. O. nr. 77 (2000-2001))
 2. lov om garantistillelse fra Statoil ASA ved emisjon og salg av statens aksjer (Besl. O. nr. 83 (2000-2001))
 3. lov om endringer i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet (forvalterordning for statens direkte økonomiske engasjement) (Besl. O. nr. 84 (2000-2001))
 4. lov om helseregistre og behandling av helseopplysninger (helseregisterloven) (Besl. O. nr. 79 (2000-2001))
 - er sanksjonert under 16. mai 2001
 - Samr.: Blir lagd ved protokollen.
2. (137) Lov om gjennomføring i norsk rett av Den internasjonale straffedomstols vedtekter 17. juli 1998 (Roma-vedtektene) (Ot.prp. nr. 95 (2000-2001))
 - Samr.: Blir etter avtale mellom justiskomiteen og utanrikskomiteen send utanrikskomiteen.
3. (138) Lov om endringer i utlendingsloven (Ot.prp. nr. 96 (2000-2001))
 - Samr.: Blir send kommunalkomiteen.

Møtet slutt kl. 19.25.
